

Bolalarda O‘tkir Leykemiyaning Kechish Xususiyatlari

Mamatkulova Feruza Xaydarovna

Samarqand Davlat Tibbiyot universiteti gematologiya kafedrasida assistenti

Axmadova Jasmina Ravshanbekovna

Samarqand Davlat Tibbiyot universiteti Pediatriya fakulteti 326 –guruh

Mamatkulov Jonibek Yusupali O‘g‘li

Samarqand Davlat Tibbiyot universiteti Pediatriya fakulteti 326 –guruh

Baxtiyarov Yunus Farxatovich

Samarqand Davlat Tibbiyot universiteti Pediatriya fakulteti 326 –guruh

Safarova Xonzodabegim Oybek O‘g‘li

Samarqand Davlat Tibbiyot universiteti Pediatriya fakulteti 326 –guruh

Annotatsiya: Bolalarda o‘tkir leykemiya (BO‘L) davolash gematolog va pediatrlarning oldida turgan juda qiyin vazifalardan biridir.

Bir necha yildan beri jahon adabiyotida bolalarda leykemiya bilan kechishiining 1000 dan ortiq holatlari nashr etilgan. Gemoblastozlarning asosiy turlarini o‘tkir limfoblastik leykemiya (O‘LL) taxminan 35 % va o‘tkir miyeloid leykemiya (O‘ML) – 50-60% ni tashkil qiladi [2.5]. Jahon statistikasiga ko‘ra homiladorlik davrida O‘Lning boshlanishi o‘rtacha 81-105 ming homilador ayolga 1 holat uchraydi va sitostatik terapiyani darhol boshlashni talab qiladi. [4]. Bir qator ilmiy manbalarga ko‘ra, O‘L 33% va 42 % holatlarida ko‘pincha yosh bolalarda tekshiriladi.

Kalit so‘zlar: Bolalar, o‘tkir leykemiya, sitostatik terapiya, erta remissiya.

Kirish

Leykemiya — bu qon hosil qilish tizimining klonal yomon sifatli (neoplastik) kasalligi. Leykozlar o‘z etiologiyasiga ko‘ra turlicha bo‘lgan kasalliklarning keng guruhini o‘z ichiga oladi. Leykozlarda yomon sifatli klon suyak iligining yetilmagan gemopoetik hujayralaridan ham, yetilayotgan va yetuk qon hujayralaridan ham paydo bo‘lishi mumkin.

Leykemiya kasalligi oq qon rivojlanishi yoxud rivojlanmasligidan qat’iy nazar leykositlar ishlab chiqaradigan butun hujayraviy apparatning tizimli diffuz giperplaziyasi bilan ifodalanadi.

Bolalarda o‘tkir leykemiya kamyob va murakkab holat bo‘lib, darhol davolanishni talab qiladi. O‘tkir leykemiyaning har qanday shakli og‘ir kechishi, yuqori asoratlar darajasi va o‘lim bilan tavsiflanadi. Uzoq vaqt davomida homiladorlik paytida gemoblastoz tashxisi qo‘yilganda homiladorlikni to‘xtatish zarur deb hisoblangan. Biroq, so‘nggi tadqiqotlar va to‘plangan tajriba shuni ko‘rsatdiki, ko‘p hollarda gemoblastozni to‘liq davolash homiladorlik paytida ona yoki homila uchun asoratlar xavfisiz amalga oshirilishi mumkin. Shuningdek, diagnostik testlarining to‘liq spektri o‘tkaziladi.

Tadqiqotning maqsadi

Kielce 2026

Samarqand ko'p tarmoqli bolalar tibbiyot markazi gematologiya bo'limida 2022-2025 yillar davomida O'L bilan davolangan 19 nafar bolalar klinik ko'rinishni terapiya xususiyatlari va O'L ni natijalarini baholash.

Materiallar va uslublar

Dastlabki klinik ma'lumotlar, homiladorlik xususiyatlari, usullari tomonidan davolash va kasallikning borishi olingan klinik barcha manbalarni diqqat bilan o'rganish asl hujjatlar tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlar yozuvlar va elektron yozuvlar olindi. Bemorlarga keng qamrovli klinik tahlil o'tkazildi: leykotsitlar soni bilan gemogramma va miyelogramma, shu jumladan sitokimyoviy tadqiqotlar va suyak iligini immunofenotiplash (SIIF), orqa miya suyuqligini o'rganish. Xromosoma aberratsiyasini aniqlash uchun standart sitogenetik tadqiqot (SSGT) amalga oshirildi, polimeraza zanjiri reaksiyasi aniqlash uchun mutatsiyalar: t(8;21)(q22;q22), t(9;22)(q34;q11), t(10;14) natijalari o'rganildi.

Bemorlarning o'rtacha yoshi 4 yosh. O'ML tashxisi qo'yilgan: har birida bitta holat M0, M2, M5, M1ning ikkita holati, shuningdek, 3 ta holat o'tkir promielotsitar leykemiya (O'PL) kuzatildi; Har biri 41,4% holatlar O'L 1 va 3 trimestrlarda tashxis qo'yilgan, 31,1% (3) - ikkinchi trimestrda. O'PLning uchta holatidan ikkitasining klinik ko'rinishi, shuningdek O'ML M2 varianti gemorragik sindrom qilingan koagulogrammadagi o'zgarishlar bilan qayd etilmagan. Eng yetakchi alomatlar birinchi trimestrdagi kasallar gingival giperplaziyani o'z ichiga oladi va burun, gingival, bachadon qon ketishi, 2 trimestr da - milk va burun qonashlari, tonzillit, bosh og'rig'i, uchinchi trimestrda - umumiy darmonsizlik. Blast hujayralarining o'rtacha soni 32,2 -10x9/l. 4 bemorda leykopeniya qayd etilgan (0,98-10x9/l). 6 bemorda leykotsitoz kuzatilgan. (o'rtacha daraja 58,8-10x9/l). Taxminan 45% bemorlarda agranulotsitoz. Blastlar soni miyelogramma ma'lumotlariga ko'ra suyak iligida 70,9% edi.

Jahon Sog'liqni saqlash tashkiloti tasnifi bo'yicha amalga oshirildi: yengil daraja anemiya – 25,3% (3 ta holat), o'rtacha anemiya – 25,3% (3 holatlar), og'ir anemiya - 36,3% (4 ta holat) [11].

Oddiy trombositlar darajasi qayd etilgan faqat ikkita holatda (normaning pastki chegarasi hisobga olinadi 150x109/l), trombositopeniya o'rtacha 56,7 x 109/l.

Kasallikning boshlanishi va o'rtasidagi vaqt oralig'i tashxis 79 kun davom etdi. Eng uzoq vaqt davri tashxis va terapiya boshlanishi o'rtasida - 32 kun. Buning sababi bemorning dastlabki davolashdan rad etishi edi. Kimyoterapiyani boshlash vaqti qat'iy gematolog va akusherlik taktikasi bilan belgilanadi. Ikki bemor bilan O'ML (O'ML M0 va O'ML M5) "7+3DNR (60mg/ m2 kurs induksiyadan o'tdi. Birinchi konsolidatsiya kursi xuddi shu sxema bo'yicha amalga oshirildi. O'ML bilan og'rikan bemorlarda konsolidatsiya sxemalariga sitarabinning o'rta va yuqori dozalari kiritildi. O'PL bilan og'rikan bemorlar kimyoterapiya protokoliga muvofiq davolandilar. O'LL bo'lgan bemorlarda kimyoterapiya bosqichlari 2013Kz protokoliga muvofiq amalga oshirildi.

Muhokama

Kasallikning tarqalishi bolalarda OL holatlarining mavjud tarkibi eng katta tarqalishiga O'ML O'LL bilan solishtirganda zid kelmaydi. Berilgan hollarda davolash taktikasi umumiy qabul qilinganidan farq qilmadi, ya'ni u homiladorlik davrida kimyoterapiyani amalga oshirishni nazarda tutadi birinchi trimestrda homiladorlik to'xtatilgandan keyin va kesar kesish bilan tug'ish/tabiiy ikkinchi va uchinchi trimestrlarda tug'ilishga asoslangan edi. O'L ning yaxshi sifatli variantlari (O'PL, O'LL) bilan bemorlarning 54,5 foizida remissiyaga erishildi.

Xulosa

Ushbu tadqiqot ketma-ket holatlarning tavsifi hisoblanadi, kamdan-kam va nisbiyligini tasdiqlaydi. O'tkir leykemiya kombinatsiyasining chastotasi nafaqat bizning mamlakatimizda, balki jaxonda ham kam uchraydi. Taqdim etilgan holatlar shuni ko'rsatadiki, homiladorlik faqat kimyoterapiya boshlanishi vaqtini belgilaydi, ishlatiladigan kimyoterapiya dorilarining davomiyligi, hajmi yoki

Kielce 2026

dozasiga ta'sir qilmaydi. Ijobiy natijaning eng muhim bashorat qiluvchi omillari tashxisni tezda tasdiqlash, terapiyani o'z vaqtida boshlash va bemorning davolanishga rioya qilishidir. Bolalarda o'tkir leykemiyani davolash juda murakkab bo'lib, terapevtik qarorlar har bir bemor uchun individual ravishda qabul qilinishi kerak.

Adabiyot:

- [1] Pavlova V.Iu., Nasonkina D.E., Iakovleva A. Vedenie beremennosti u bol'nykh ostrymi leukozami (Management of pregnancy in patients with acute leukemia) [in Russian]. *Lechashchii Vrach*. 2023; 5(26): 7-11. [Crossref]
- [2] Vinogradova M.A., Shmakov R.G., Polushkina E.S., Parovichnikova E.N. i dr. Beremennost' i ostrye leukozy: Mezhdunarodnyiopyt (Pregnancy and acute leukemia: International experience) [in Russian]. *Akusherstvo i ginekologiya. Novosti. Mneniya. Obuchenie*. 2014; 2(4): 25-23. [Google Scholar]
- [3] Li Y.W., Xu Y.F., Hu W., Qian S.X. et al. Acute myeloid leukemia during pregnancy: a single institutional experience with 17 patients and literature review. *Int J Hematol*. 2020; 112(4): 487-495. [Crossref]
- [4] Fracchiolla N.S., Sciumè M., Dambrosi F., Ozcan M. et al. Acute myeloid leukemia and pregnancy: clinical experience from a single center and a review of the literature. *BMC Cancer*. 2017; 40(8): 855-865.
- [5] Ticku J., Oberoi S., Friend S., Busowski J. et al. Acute lymphoblastic leukemia in pregnancy: a case report with literature review. *Therapeutic Advances Hematology*. 2013; 4(5): 313-319. [Crossref]
- [6] Zhu D., Tang D., Chai X., Zhang G. et al. Acute leukemia in pregnancy: a single institutional experience with 21 cases at 10 years and a review of the literature. *Annals of Medicine*. 2021; 53(1): 567-575. [Crossref]
- [7] Acute Myeloid Leukemia (AML) Subtypes and Prognostic Factors. American Cancer Society. Website. [Cited 27 Oct 2023]. Available from URL: <http://www.cancer.org/cancer/leukemia-acutemyeloidaml/detailedguide/leukemia-acutemyeloid-myelogenous-classified>
- [8] Chiaretti S., Zini G., Bassan R. Diagnosis and subclassification of acute lymphoblastic leukemia. *Mediterr J Hematol Infect Dis*. 2014; 6(1): e2014073.
- [9] L.S.Makhmonov., F.Kh.Mamatkulova., M.B. Berdiyaraova, K.E. Shomurodov. The main causes of anemia in iron and vitamin b 12 deficiency associated with helicobacter pylori
- [10] Makhmonov L. S., Mamatkulova F. Kh., Kholturaeva D. F., Muyiddinov Z. Z. IMPORTANCE OF DETECTION OF HEPsidINE AND INTERLEUKINS IN "Science and Education" Scientific Journal / Impact Factor 3,848 (SJIF) February 2023 / Volume 4 Issue 2.
- [11] Mamatkulova F. X. Mamatova N. T. Ruziboeva. O. N. Prevention Of Anemia In Patients With Tuberculosis. *The American Journal of Medical Sciences and Pharmaceutical Research*, 2(11), 62–65.
- [12] FX Mamatkulova, SF Ziyodinov, DX Suyundiqov. Yurak-qon tomir kasalliklari bo'lgan bemorlarda qonining elektrokinetik va klinik-laborator ko'rsatmalari. *Science and Education* 5 (2), 154-160
- [13] F.X.Mamatkulova., X.I.Axmedov. Temir tanqisligi kamqonligining kelib chiqish sabablari va davolashga zamonaviy yondoshuv. "Sciences and education" volume 4, issue 1. 2023/195-203
- [14] Dadajonov, U., Abdiyev, K., Mamatkulova, F., & Dadajonov, U. (2021). Innovatsionniye metodi lecheniya immunnoy trombotsitopenicheskoy purpuri u lits molodogo vozrasta. *Obshestvo i innovatsii*, 2(4/S), 52-56.
- [15] Mamatkulova F. X. Mamatova N. T. Ruziboeva. O. N. Prevention Of Anemia In Patients With Tuberculosis. *The American Journal of Medical Sciences and Pharmaceutical Research*, 2(11), 62–65.

Kielce 2026

- [16] L.S.Makhmonov., F.Kh.Mamatkulova., M.B. Berdiyaroova, K.E. Shomurodov. the main causes of anemia in iron and vitamin b 12 deficiency associated with helicobacter pylori
- [17] Makhmonov L. S., Mamatkulova F. Kh., Kholturaeva D. F., Muyiddinov Z. Z. Importance of detection of hepsidine and interleukins in "Science and Education" Scientific Journal / Impact Factor 3,848 (SJIF) February 2023 / Volume 4 Issue 2.
- [18] Maxmonov, L. S., Mamatqulova, F. X., & Meliqulov, B. S. (2023). Trombotsitopatiya bilan kasallangan ayollarda tuxumdon apopleksiyasi kechishi va asoratini davolash tamoyillariga zamonaviy yondashuv. Science and Education, 4(2), 384-391.

